

Sat Sulat Sidat Hebreo

Si Jesus Ud Mangipatigammu Kan Apudyus

1 ¹Utdit aw-awe, namin-adu un awad impatigammun Apudyus sidat ginnapuwan taku un paimbagana utdat propeta na. Ot nadumaduma'n wagas dit nan-iipatigammu na. ²Yoong sinsatunona udidin di al-algaw, sat Anak naon dit nangipatigammu kan ditaku't dat piyaona. Siya si Jesus un pinampaloswa na utdan losana awad situn lubung kan siya'd dinutukana'n maningkuwa utdat losana inggaw. ³Siya'd mangil-an sit nakaskasdaawa kinangatun Apudyus kan mangipaila utdit kinaapudyus na. Tatakudogona dan losana awad sidat mannakabalina ugud na. Utdit naabus dit kingwa na dalapnu madalusan dat tagu utdat basul da, nan-ulin sin langit ot nantupak sit kapon madiwanan Apudyus dalapnu makapan-apu kan siya.

Nangatngatu Din Anak Apudyus Nu Sadan Aanghel

⁴Kad sidiyon, pinambalin Apudyus dit Anak na un amo nangatngatu nu sadat aanghel ot nadaydayaw pay dit ngadan na un intod na nu sadadit ngadan dat aanghel. ⁵Ta naida talon nangibagaan Apudyus sidadit aanghel na si kanana'n,

“Anak ku ud sika. Sinsatun ipailaka sakon ud Amam.”

Maid pay nangibagaan Apudyus sidan aanghel si,

“Sakon ud Ama na kan siya'd Anak ku.”

⁶Utdit daan Apudyus ibaun situn lubung si Jesus un maibilanga pangu'n abeng na kanana'n,

“Masapula mandaydayawa losan dan aanghel ku kan siya.”

⁷Ot nu maipanggop sidadin aanghel, kanan Apudyus un,

“Sadan aanghel ud babbaun ku ot mabalin ku un mambalinon dida'n bayogbog onnu gilab di apuy.”

⁸Yoong nu maipanggop sidin Anak na, kanan Apudyus sit naikanglita ugud na un,

“Sanat mangiyapuwa^m Apudyus ud mannanayuna maid si kigad.
Man-apu ka un nalintog sinat mangiyapuwa^m.

⁹ Piyaom din nalintog ot lawengom din nadadag. Siya’d gapuna’n sakona Apudyus nu am-amoda dayaw kan lagsak dit intod ku kan sika nu sat intod ku utdadit bu^lun nu.”

¹⁰ Kinnana na pay sit Anak na un,

“Utdit laplapu na, sika Apu dit namaloswa uttun pita kan sadan losana maila’d langit. ¹¹ Ot losan datuwa pinaloswam mangkigad da un kama’t baduta dumadaan yoong sika, mannanayun ka si inggaingga. ¹² Awad timpu’n sukata^m datun losana pinaloswam un kama ka si manlukut si kagoy onnu mangkaan si dadaana badut. Yoong adi kan ta^lon maobos kan maid kigad di mataguwa^m.”

¹³ Padana’n naida ta^lon nangibagaan Apudyus sidat aanghel si kama’t tu,
“Mantupak ka uttun kapon madiwanan ku inggana’t ipaabak ku kan sika danat kabusu^l nu.”

¹⁴ Ot singngadanon dit koon dat aanghel nu? Dida dat mansel selbi kan Apudyus un babbaun na un umoy tumu^lung sidadit taguwona.

San Nakaskasdaawa Managuwan Apudyus Kan Ditaku

2 ¹ Utdi, gaputa kama’t di dit kinangatun Apu Jesu Kristu, masapula amo ipapasnok taku dadit dingngol^l taku’n katuttuwaan da^lapnu adi taku matalak. ² Ta sadat lintog Apudyus un impatigammun dadit aanghel kan Moses, napatalgodan dit kinatuttuwa da ot singngadan na mana adi nanuttuwa naitod dit kustu’n dusa na. ³ Nu kama’t di, inon dit man-iilisi taku utdit mandusaan Apudyus nu adi taku ikaskasu din nakaskasdaawa managuwana kan ditaku nu? Si Apu taku’n Jesu Kristu un mismu ud ummuna’n nangipatigammu utdit maipanggop sit managuwana kan ditaku. Sadadit nakagngol^l kan siya dida ud nangipanoknok kan ditaku un tuttuwa. ⁴ Ot dinog-an pay Apudyus un pinanoknokan sidit nangkokwaana utdan nakaskasdaawa mangilasinan kan nadumaduma’n am-amug. Initdana pay dida’t lainga painwalas na kan Ispiritu Santu un maiyannatup payon sit piyaona.

Si Jesu Kristu Din Managu Kan Ditaku

⁵ Sadit bagu’n lubunga ug-ugudon mi un maisukat situn madama’n lubung, bokona aanghel nu adi tagu dat pinilin Apudyus un mangiyapu.

⁶ Ta awad paingkanlit Apudyus sidita kanana’n,

“Apudyus, singngadan kad dat tagu un sigagasmok ka kan dida? Singngadan da kad ta ay-ayyuwanam dida? ⁷ Pinambalin nu dida’n nadobdoba nu sadat aanghel si sin-akitana timpu ot initdam dida si nakaskasdaawa kinangatu kan kinadayaw. ⁸ Painyapum kan dida dan losana awad.”^a

^a 2:6-8 Salmo 8:4-6

Satuwa imbagan Apudyus, maid adin dan tagu iyapuwan ot nalawaga naida talon nalassig. Yoong sinsatun naid man-an payyan mangil-ana iyapuwan di tagu dan losana awad. ⁹Yoong tigammu taku dit maipanggop kan Jesu Kristu un nambalin si nadobdoba nu sadat aanghel si sin-akitana timpu, dalapnu matoya maisalit kan ditaku'n tagu. Nakwa tu gapu't dit kaasim Apudyus kan ditaku. Ot gapu't dit nampaligatana kan natoyana naitdan si nakaskasdaawa kinangatu kan dayaw. ¹⁰Lumbonga talon dit kingwan Apudyus, un siya'd namaloswa kan mangaamban sidan losana banag sidit impalubus na un mapaligatan si Jesus. Ta maipagapu utdit kingwana, aduadu'n tagu dat naibilanga anak na ot mailak-am da utdit nakaskasdaawa kinabalbalu na. Ot sadiya napaligatan Jesu Kristu, nambanag un maid mangkulangana'n mangipangat kan ditaku't din mataguan taku't inggaingga.

¹¹Si Jesus ud nana_lus kan ditaku utdat basu_l taku. Ot ditaku un dina_lusana kan siya un nana_lus, os-ossaan dit Ama taku. Siya'd gapuna'n adina mabain si Jesus un mangibaga un susunud na ditaku. ¹²Kinnanana kan Apudyus un,

“Ipatigammuk sika utdan susunud ku ot idayaw ku sika utdan losana ammung.”

¹³Kinnanana pay un, “Mantal_godak kan siya.” Ot kanana payyan un, “Antuwak sidadit anak Apudyus un intal_god na kan sakon.”

¹⁴Ot gaputa tagu kan matoy taku'n aanak Apudyus un ug-ugudona, nambalin pay si Jesus un tagu dalapnu maipada kan ditaku. Kingwa na tu dalapnu utdit matoyana kan umungalana abakona si Satanas un manligwatan di matoyan kan maisinaan di tagu kan Apudyus. ¹⁵Ot gapu't tuwa kingwa na winayaana dat losana tagu un kama dat puyung kigad si naitaguan da maigapu utdit kimut da un matoy. ¹⁶Nalawag un bokona sadat aanghel dit tu_ltu_lungana nu adi ditaku'n maibilanga kaganakan Abraham. ¹⁷Siyadi dit gapuna un masapula nambalin si Jesus un tagu dalapnu talona maipada kan ditaku'n susunud na. Kadon, nambalina nakaasi kan mata_lgodana Kangattuwana padi un manselbeli kan Apudyus ta indatun na dit long-ag na dalapnu mapakawan dat basu_l taku. ¹⁸Sinsadinon, gaputa napadasana'd nanligat kan sinugsugan Satanas, mabalin na un tu_lungan dat padpadason Satanas.

Nangatngatu Si Jesus Nu Si Moses

3 ¹Siya'd gapuna susunuda manuttuwa'n pinilin Apudyus, dikayu un naidagamung sidan inayagana un tagu na, somsomkon yu ut Jesus. Ta nu maipanggop situn pammati taku, siya dit imbaun ud Apudyus kan siya'd Kangattuwana padi taku. ²Napudnu si Jesus kan Apudyus un nanutuk kan siya, kama't dit kinapudnun Moses un nangipangpangat sidat tagun Apudyus. ³Yoong ulay nu nadayaw un tagu si Moses,

maibilang si Jesus un amo nadayaw nu siya. Padan din mangwa't boloy un amo nadayaw dit tagu un nangwa nu sat boloy. ⁴Tuttuwa'n kada boloy awad tagu si nangwa, yoong si Apudyus dit nangwa utdan lossalossan. ⁵Si Moses baba-unon Apudyus un napudnu'n nanselselbi utdat tagun Apudyus. Ot imbagana dat maipanggop sidat daan payyan Apudyus impatigammu kan dida't dit. ⁶Yoong si Jesu Kristu bokona baba-unon Apudyus ta Anak na un napudnu'n mangayyuwan sidan tagu na. Ot ditaku dat tagun Apudyus nu mantultuluy taku'n natalgod kan natulod un manguuway sidan namnamaon taku un itdona.

Sat Man-illongan Un Itdon Apudyus

⁷Kad sidi, masapula unudon taku dit paingkanlit Ispiritu Santu un kanana'n,

“Sinsatun, nu donglon yu nat ibagbagan Apudyus, ⁸adi kayu mansukil un padan dadit ginnapuwan yu un sinalungasing da si Apudyus sidit timpu un namadpadasan da utdit kaanus na utdit igawa maid amo taguna. ⁹Inggaw kanan Apudyus maipanggop kan dida un, Pinadpadasak kampay ulay nu inila da dadit amamuga kingwak si unog di opata pulu'n dagun. ¹⁰Siya'd gapuna'n summulagak sidadi un tagu ot kinnanak un, ‘Kanayuna sadan bokobokon dan uunnudon datuwa tagu un bokona sat piyaok dit tungpalon da.’ ¹¹Summulagak kan dida ot insapatak un adika talon palnokon dida utdit insaganaka iillongan.”

¹²Ot siyadi dit gapuna susunud un, man-annad kayu dalapnu maid osa kan dikayu ut mansomsomok si nadadag un adi manuttuwa kan Apudyus un siya'd manggapuwan yu un umadayuwan kan siya un matatagu. ¹³Mambibinnaga kayuwota inalga-algaw aginggana't awad algaw yu, dalapnu maid maallilawa mambasul si gapun di sumukilan nat somsomok yu. ¹⁴Ta nu itultuluy taku dit kinatalgod taku't dit damudamu inggana't mandinonya na, mantultuluy pay din maiyossaanan taku kan Kristu. ¹⁵Siya'd gapuna'n masapula sosomkon taku dit paingkanlit Apudyus un kanana'n,

“Sinsatun, nu donglon yu nat ugud Apudyus adi kayu mansukila kama't dit kingwan dat ginnapuwan yu un sinalungasing da si Apudyus.”

¹⁶Ta singngadan kad dat nakagngol sidit imbagan Apudyus yoong nansukil da? Bokon kad sidat aappu taku'n impangatan Moses un lummaksun sidin Egipto? ¹⁷Ot ngadan kad dat nakasulagan Apudyus si unog di opata pulu'n dagun? Bokon kad sidat tagu'n nambasbasul ot natoy da utdit igawa maid tagtagguwan? ¹⁸Ot singngadan kad dat nangisapataan Apudyus un adina'n talon palnokon sit iillongana insagana na? Bokon kad sidat nansukil kan siya? ¹⁹Kad sidiyon, kaawatana adida

nakaḷnok sidit iillongana insaganan Apudyus gaputa adida tinuttuwa dit imbagana.

4 ¹Ot sinsadin ta sissiya payyan dit sapatana't tun satun, taḷona man-am-amma taku daḷapnu maid osa si adi makaḷnok sidiya iillongan. ²Ta nagnḡol taku dit Nabaḷu'n Damag un maipanggop situ un iillongan kama pay sidadit aappu taku utdit aw-awe. Yoong ulay nu nagnḡol da, bokona nangitod si nangkapiyaan da gaputa adida tinuttuwa. ³Ditaku'n manuttuwa'l lawa dat mabalina makaḷnok sidiya iillongan ta sadat adi manuttuwa, kanan Apudyus un,

“Insapatak sidit sulag ku un taḷona adik paḷnokon dida't dit iillongana insaganak.”

Satu un iillongan un insagana na nakwaon manipud kampanya sidit nangwaana uttun lubung. ⁴Ta awad naikanglita ugud na maipanggop sit maikapitu'n aḷgaw sidit namaloswaana't tun pita un kanana'n, “Sit maikapitu'n aḷ-ḷgaw nan-illong si Apudyus sidit naabus dat losana kingwa na.”^b ⁵Ot ibagak payyan dit kinnanana Apudyus maipanggop sidadit ginnapuwan taku'n adi nanuttuwa un kanana'n, “Taḷona adik paḷnokon dida utdit iillongana insaganak.” ⁶Utdi, kaawatan un adida nakaḷnok dat ummuna'n nakagngol sit damag maipanggop sidiya iillongan gapu't dit adida nanuttuwaan. Yoong ulay nu kama't di, awad da ud udum un makaḷnok. ⁷Isunga nangikoddong payyan si Apudyus si sabali'n timpu ot sinsatun diya timpu. Maabus man piga'n dagun manipud sit adida nanuttuwaan, paingangkalit Apudyus kan David dit naibagakan kanad un,

“Sinsatun, nu donglon yu nat ugud Apudyus adi kayu mansukil.”

⁸Bokona sadit ili un nangipuyutan Josue utdat ginnapuwan taku dit ug-ugudona'n iillongan. Ta nu siya, adinon Apudyus nangibaga't maipanggop si sabali un timpu. ⁹Siya'd manigammuwan taku'n awad timpu'n umillongan dat tagun Apudyus kama't dit nan-illongan Apudyus sidit maikapitu'n aḷ-ḷgaw. ¹⁰Ta singngadan na mana tagu dit lumnoka makaillong kan Apudyus, man-illong pay sidadit talibasun na un kama't dit kingwan Apudyus sidit magangput naon dat kingwa na. ¹¹Siya'd gapuna'n koon taku dit kaboolan taku'n makaḷnok sidi un iillongan un naid ulay osa kan ditaku si adi tumuttuwa kan Apudyus un kama't dit kingwan dat kaganakan Israel un siya'd adida nakaḷnokan.

¹²Ta sat ugud Apudyus matatagu kan mannakabalin. Natadtadom nu sanat duwa't ngalaba ispada ta silputana nat tung-aḷ aginggana't dit ulong na. Makaḷnok pay sin somsomok kan kadogwa kan kaboolana un usigon dat laweng kan napiya'n somsomok di tagu kan sadat panggop kan piyaon da. ¹³Maid mailingod kan Apudyus ta iillana dan losana paloswa

^b 4:4 Genesis 2:2

kan tigammu na dan losana maipanggop kan ditaku. Ot sungbatan taku't din atubang na dat losana kingkingwa taku.

Si Jesus Dit Kangattuwana Padi Taku

¹⁴Si Jesus un Anak Apudyus, siya'd nadayawa kangattuwana padi taku un kaysan sit kustu'n igaw Apudyus sin langit. Siya'd gapuna'n adi taku'n talon lumipsut situn pammati un ibagbaga taku. ¹⁵Ta satu un kangattuwana padi taku maawatana datun kinakapsut taku ta siya un mismu, napadasana dan losana sugug un kama pay kan ditaku yoong adina nambasul. ¹⁶Siya'd gapuna'n masapula natalgod taku un umadani kan Apudyus un nakaasi ta kodawon taku'n kaasiyan kan salakana ditaku nu timpuna un masapul taku.

5 ¹Sat kangattuwana padin di Judio, mapili utdan bulun na ot siya'd madutukana mangisikad kan dida't din atubang Apudyus. Siya'd mangidatun sidan itdon dan tagu kan Apudyus kan sidat ayama maidatun dalapnu mapakawan da utdat basul da. ²Ot satu un kangattuwana padi makaawat sidadit mailladu maipagapu't dit kinakulang di tigammu da ta tagu'l lawa'n awad pay mangkulangana. ³Siya'd gapuna un, nu mandatun masapul un bokona lawa'n gapu't dat basul dat tagu nu adi gapu pay sidit basul na. ⁴Maid manutuk sit long-ag na pay lawana mambalin si kangattuwana padi nu adi si Apudyus ullawa ud mabalina manutuk un kama't dit nanutukana kan Aaron.

⁵Padana pay kan Kristu un bokona pinadayawana pay lawan dit long-ag na dalapnu mambalin si kangattuwana padi nu adi dinutukan Apudyus. Ot kanan Apudyus kan siya un,

“Sika ud Anak ku. Sinsatuna algalaw ipailaka sakon ud Amam.”

⁶Awad pay dit nangibagaan Apudyus kan Jesus un kanana'n,

“Padi ka ut inggaingga kama't dit kinapadin Melkisedec.”

⁷Utdit ininggawan Jesus situn pita nanluwalu ot indakol na dit ginga na kan inyibil na un dit nangkodaw kan Apudyus udsi mataguwana kan katoy gaputa tigammu na un mannakabalin. Ot dingngol Apudyus gaputa nampakumbaba kan nantungpal. ⁸Ulay nu Anak Apudyus, inadal na dit mantungpal kan Apudyus sidadit nampalpaligatana. ⁹Ot magangput na mana matungpal dat losana impakwan Apudyus kan siya, nambalina siya'd gapuwanan dit maid kigada mataguwana dat losana tagu'n manuttuwa kan siya. ¹⁰Siya'd dinutukan Apudyus un kangattuwana padi un kama't dit kinapadin Melkisedec.

Pammagbaga Utdin Adi Suminaan

¹¹Adu payyan datun ibaga mi maipanggop situ un naugud mi yoong nasigaba ipakaawat kan dikayu ta adi kayu makaaw-awat. ¹²Nabayag kayu un namati ot lobbong na un dikayuwon ud mangitudtudu utdan

udum. Yoong bokon ta masapul yu payyan nat sabali un mangisulu kan dikayu utdat nalasu'n maawatana ugud Apudyus un naitudtuduwon kan dikayu utdit luglugi na payyan. Kama kayu payyan si abenga sumusususu kan adi makakotkot si nabolanga makan. ¹³Singngadan na mana tagu nat sumusususu, abeng payyan ot adina payyan mailasin din kustu kan nalintog. ¹⁴Yoong sanat tagu un makakotkot si nabolanga makan, naotongon. Padan dan nabilog si pammati un naadal daona usalon dat somsomok da un mangilasin sit napiya utdit nadadag.

6 ¹Isunga, adi takuwon uliulinon un adalon danat tudtudu'n nalasu un maawatan maipanggop kan Kristu. Adalon takuwot danat nadalom un tudtudu un mampabilog situn pammati taku. Adi takuwon uliulinon un adalon danat ummuna'n tudtudu un nanlugiyan di pammati taku un kama't dan: man-awidan taku dadit kokkoon taku un maid selbi na ot manuttuwa taku kan Apudyus. ²Adi takuwon uliulinona adalon dan maipanggop si bunyag, san mangipatayan sin ima't din ulun din bulun nu iluwaluwan, san mampaungalan Apudyus sidan tagu un natoy kan san man-ukuman Apudyus sidan tagu un maid si kigad. ³Adalon takuwot dadin nadalom un tudtudu'n mampabilog situn pammati taku nu ipalubus Apudyus.

⁴Ta sadan namati un man-awidan da dit pammati da kan Jesu Kristu, adidaon mabalina maawis umana mambabawi gaputa naabusona linawagan Apudyus dit somsomok da ot napadasan daona linak-am dit ligalun Apudyus kan napadasan daona naawat dit Ispiritu Santu utdin mataguwan da. ⁵Natigammuwan daon dit kinabalun dit ugud Apudyus kan nagikna daon dit pannakabalin Apudyus un maipaila uman situn dumoldola timpu. ⁶Nu nan-awidan da dit pammati da, adina mabalin un maawis da un mangibabawi't dat basul da uman ta gapu't dan kokkoon da, kama nu ilansa da uman si Jesus un Anak Apudyus kan ibabbain da utdat kaaduwan.

⁷Sadanata tagu maiyalig da si pita. Nu san pita un maudaudanan ta nalaba nat tumubu un mulmula un manselbi'n mangkapiyaan din makinpita, bindisyunan Apudyus diya pita. ⁸Yoong nu kalenuk kan bollat nat tumubu, maid selbi na un pita ot maid ayana'n dusaon Apudyus ta sobgona.

⁹Yoong ulay nu kama't di din imbagak kan dikayu'n napotoga susunud, maid duwaduwak kan dikayu'n koon yu dit nabaļu un siya'd maiyannatup un koon dat tinagun Apudyus. ¹⁰Ta nalintog si Apudyus ot bokona liuwana dadit nabaļu un kingkingwa yu kan sat mampipiya yu maipagapu kan siya un impaila yu utdit mantutulung yu utdat pada yu un manuttuwa un itultuluy yu inggana't tun satun. ¹¹Sad talona kalikagumak, ipapasnok nat kada osa kan dikayu'n mannamnama kan Apudyus inggana't magun-ud yu un losan dat nanam-on yu. ¹²Ta nu sad koon yu di, bokona sumadut

kayu nu adi kumama kayu utdat udum un gapu't dit manuttuwaan da kan kinaanus da, awaton da dit insapatan Apudyus.

Tungpalon Apudyus Dit Insapata Na

¹³Utdit nansapataan Apudyus kan Abraham insapatana un tungpalon na dit imbaga na. Ot gaputa naid nangatngatu nu siya, inusal na dit ngadanna un nansapata. ¹⁴Ot kingwanana un, "Isapataka bindisyunak sika kan paaduwok dan kaganakam."

¹⁵Ot gaputa inan-anusan Abraham inuway, natungpal dit insapatan Apudyus kan siya.

¹⁶Nu sapataan nat osa'n tagu dit kinatuttuwan dat ibagbagana, mansapatan usalona dit ngadan di tagu'n nangatngatu nu siya kad maaliglu dit mansisinnungbatan da.

¹⁷Padana pay un sinapataan Apudyus dit imbaga na gaputa piyaona'n ipaila utdadit losana umawat sidat imbaga na un adina'n talon maobos dit somsomok na. ¹⁸Kingwa na di dalapnu ditaku'n nangkamang kan siya amo mapabilog tun somsomok taku'n mangipapasnok un mannamnama't dat imbaga na. Onta antu datun duwa'n kingwa na un adi mabalina maobos ta nangal-am an si nantuliyen Apudyus. ¹⁹Satu un namnama siya'd mangibakod situn mataguwan taku ta maid duwaduwa na un matungpal. Gapu't tuwa namnama taku, kama taku't nakaInok sit kustu'n igaw Apudyus un kama't din linumnokan di kangattuwana padi utdin Kasasantuwana kuwaltun di timplu un nasal-inan si koltina. ²⁰Ummuna un kaysan si Jesus sidi, dalapnu siya'd mangibagi kan ditaku ta siya'd nambalina kangattuwana padi ut inggaingga un kama't dit kinapadin Melkisedec.

Sat Kinapadin Melkisedec

7 ^{1,2}Satu un Melkisedec, ali ud Salem kan padi un nanselselbi kan Apudyus un kangattuwan. San piyaona un ugudon din ngadan un Melkisedec, alin di kinalintog ot sat piyaona paya ugudon din saad na, alin di kappiya gaputa san piyaona'n ugudon din Salem, kapiya. Utdit mangulinanon Abraham un nanligwat sit gugubbatana namatoyana utdat opata ali kan dat buyut da,^c inabat Melkisedec ot binindisyunana. Ot intod Abraham kan siya dit ingkapuIn dat losana sinamsam da. ³Si Melkisedec, naid nauguda ama na, ina na, onnu ginnapuwana. Naid pay nauguda naiyabengana kan natoyana. Ot maipangkama't din Anak Apudyus ta mantultuluya padi si inggaingga.

⁴Ilan yu tun kinangatun Melkisedec. Intod Abraham un nadayawa puun taku'n Judio kan siya dit ingkapuIn dat sinamsam da utdit gubat.

^c 7:1-2 Genesis 14:17-20

⁵Awad lintog di Judio un sadat kaganakan Levi un nambalin si padi, dida'd awad si kalobbongana mangala utdit ingkapulu dit apit dat buun da ulay nu kaganakan Abraham dida'l losan. ⁶Yoong si Melkisedec un bokona kaganakan Levi, siya'd nangitdan Abraham sit ingkapulu dat sinamsam da. Ot binindisyunana't Abraham un nangisapataan Apudyus sidan sapata na.

⁷Tigammu taku'l losan un sat mamindisyun, nangatngatu nu sadit bindisyunana. ⁸Sadan kaganakan Levi un nangit-itdan dat tagu't dat ingkapulu da, tagu da'l losana matoy. ⁹Ulay nu sada Levi kan dat kaganakana dit nangit-itdan dat tagu't dat ingkapulu da, mabalin pay un kanan taku'n nangtod daon sit ingkapulu da kan Melkisedec sidit nangitdan Abraham sit ingkapulu dat sinamsam da utdit gubat. ¹⁰Onta ulay nu adina payyan naiyabeng si Levi utdit nangabatan Melkisedec kan Abraham, naibilanga ininggawon sit long-ag Abraham ta si Abraham dit ginnapuwana.

¹¹Intod Apudyus dat lintog na utdat kaganakan Israel maibasal sit nandutukana't dat ganak Levi un papadi ta dida'd mangipatungpal sidat datdatun un naibilin. Ot nu nagun-ud okyan dat tagu dit kinalintog gapu't dat datun dat papadi, adina masapul okyana nangibaun si Apudyus si sabali'n padi. Sadi un padi, maipada dit kinapAdina kan Melkisedec un bokon sit kinapadin Aaron un kaganakan Levi. ¹²Ot nu nasukatan dit kinapadin dit padi, lobbong na un masukatan pay dit lintog. ¹³Si Apu taku'n Jesu Kristu tun mauguda naisukata padi. Nanligwat si sabali'n puli ot naid kabagiyana un nanselbi ut kinapadi. ¹⁴Tigammun di losana naiyabeng si Apu taku utdat kaganakan Juda. Ot naid imbagan Moses ut maipanggop situ un ganak sidit nambagbagaana't maipanggop sidadit papadi.

Naiduma Un Padi Un Padan Melkisedec

¹⁵Ot nalawlawag pay un maawatan dit naidumaan dit kinapadin Jesu Kristu gaputa maipada't dit kinapadin Melkisedec. ¹⁶Bokona nampadi maipagapu't lintoga maipanggop si pulin di tagu nu adi nambalin si padi gapu't dit pannakabalin dit mataguwan un maid kigad na. ¹⁷Ta kanan dit naikanglita ugud Apudyus un, "Padi ka si inggaingga un kama't dit kinapadin Melkisedec."

¹⁸Kad sidiyon, nasukatan dit dadaana lintog ta nakapsut kan naid selbi na. ¹⁹Adina kaboolana mambalinon dat tagu un maid mangkulangan da. Yoong sinsatun awad nabalbalu'n namnama taku, ta gapu kan Kristu mabalin taku'n umadani kan Apudyus. ^{20,21}San osa payyana mangil-an un naiduma dit kinapadin Jesu Kristu, sat insapatan Apudyus maipanggop sit kinapAdina un kanana'n,

"Sakon un Apu insapatak ot naid maobosan ditu'n somsomok ku:
'Padi ka si inggaingga.'"

Ta sat nampadiyan dat udum naid ud insapatana ut kama't tu.

²²Maipagapu't tuwa sapatan Apudyus, si Jesus ud mangisikad sit matungpalan dit bagu kan amo nabalbalu un tulag.

²³Antu da payyan uduma naidumaana. Adu dan nasongsongwata nampadi gaputa mangkigad dit kinapadi da nu matoy da. ²⁴Yoong si Jesus adina matoy ot mantultuluy dit kinapAdina si inggaingga. ²⁵Kadya kaboolana't inggaingga un taguwon dan losana tagu'n umadani kan Apudyus gapu't dit pammati da kan siya, ta matatagu't inggaingga un mangikakkaasi kan ditaku utdin atubang Apudyus.

²⁶Siya'd gapuna un si Jesu Kristu dit maibagaya kangattuwana padi taku gaputa nasantuwan kan talona naid napabalawana onnu basul na, bokona kama kan ditaku'n gumabasula tagu. Kaysan langit ot naitdan si nangatu'n saad un maid maipadaana. ²⁷Bokona kama't dat uduma kangattuwana padi si Jesu Kristu ta adina masapula mandatun si inalga-algaw gapu utdit basul na asi mandatun gapu't dat basul dat tagu. Ta si Jesus, namingpingsana nandatun sidit nangidatunana't dit long-ag na un siya'd ummanaya bayad dat losana basul di tagu si inggaingga. ²⁸Nu maibasal sit lintog Moses, sadat madutukana kangattuwana padi, tagu da'l lawa un awad mangkulungan da. Yoong nu maibasal sit insapatan Apudyus un naudi nu sadit lintog, sadit Anak na dit nadutukana kangattuwana padi un talona naid mangkulungana si inggaingga.

Si Jesus Ud Kangattuwana Padin Dit Bagu Un Tulag

8 ¹Satu tun piyaon mi'n maawatan yu utdan ibagbaga mi kan dikayu. Awad kangattuwana padi taku'n mantutupak sin kapon madiwanan dit tutuppakan Apudyus un Kangattuwan ud langit. ²Manselselbi un kangattuwana padi utdin kustu'n igaw Apudyus un bokon sidit tulda un binangun di tagu't dit.

³Sat kada kangattuwana padi madutukan un mangidatun sidan itdon dan tagu kan Apudyus kan uduma kalasin di maidatun. Siya'd gapuna un si Kristu masapul paya awad idatun na. ⁴Nu iniingaw si Jesus situn pita bokonon un mampadi ta awadon dadit papadi un man-idatun sigun sit lintog. ⁵Sat talibasun da un papadi kama nu angngingawan un mangilan sidit kustu'n awad sin langit. Kama kan Moses sidit dandani na un ilugi un bangunon dit tulda, imbilin Apudyus kan siya un, "Ilama ustu. Am-ammaama padaon nat losana kokwa na dalapnu makwam un losan dat naipaila kan sika utdin bateled." ⁶Yoong sat naitod kan Jesus un talibasun nangatngatu nu sadit talibasun dadit ummuna'n papadi. Padana pay un sat bagu'n tulag Apudyus sidan tagu un nambalin maipagapu kan Kristu, nabalbalu nu sadit dadaana tulag gaputa insapatan Apudyus un nabalbalu dat itdona sidan tagu. ⁷Ta nu maid okyan nangkulungan dit ummuna'n tulag, bokona nasukatan. ⁸Yoong indasan Apudyus un awad nangkulungan dat tagu kan sadit tulag isunga kanana utdit un,

- “Dumtong nat al₁-algaw un mangwaak si bagu'n tulag sidan kaganakan Israel kan sidan kaganakan Juda.
- 9 Satun bagu un tulag, bokona kama't dit ummuna'n intulag ku utdat aappu da utdit impuyut ku dida'n inam-ammaana lummaksun sin Egipto. Ta adida intultuluya tinungpal dadit intulag ku ot siya'd namaybay-ak kan dida.
- 10 Siyatu din bagu'n tulag ku utdan kaganakan Israel nu dumatong dit timpu na. Imulak dadin linlintog ku utdan somsomok da ot bigbigon da ud sakona Apudyus da kan dida ud taguk.
- 11 Bokona masapula tutuduwan da dat susunud kan kailiyan da dalapnu tigammuwon da ud sakona Apudyus, gaputa manipud kadobaan inggana't kangattuwan tigammuwakon kan dida un losan.
- 12 Kaasiyak dida ot adikon sosomkon dat nadadaga kingkingwa da kan pakawanok dadit basbasul da,” kanan Apudyus.
- 13 Sat nangibagaan Apudyus maipanggop sit bagu'n tulag, imbilang na un dadaanon dit ummuna un tulag ot adina mambayag mammaidan un padan dat losana banag nu dumadaan.

Sadit Dadaan Kan Sat Bagu Un Mandaydayawan

9 ¹Sadit ummuna'n intulag Apudyus sidat tagu na, inggaw da ud bilbilin maipanggop sit mandadayaw da kan inggaw pay dit tulda un kingwa da un mandaydayawan da uttun pita. ²Sadiya tulda, nagogwa ta inggaw koltina't dit gawa na. Sadit dupalan un kuwaltu siya dit mauguda Nasantuwana Kuwaltu un siya'd inggawan dit silaw kan lamesaana naipatayan dit tinapaya maidatun kan Apudyus. ³Sadit awid dit koltina, siya dit maikagwa'n kuwaltu un mauguda Kasasantuwana Kuwaltu. ⁴Awad da ud alikam situ un sadit altar un nasamulan si bulawan un sosobgan di insensu kan sadit lakasa'n nasamulan si bulawan un ngadnon da ut lakasan di tulag. Sadiya lakasa, siya'd naiggaan dit bulawana banga un inggawan dit manna, sadit summimita sul kud Aaron kan sadat duwa'n topak di batu un naikanglitan dadit simpulu'n bilin Apudyus. ⁵Sat labaw didiya lakasa awad da ud napayakana paloswa'n mauguda kerubim un mangipaila't dit kinaawad Apudyus sidiya lakasa. Nabikyd dat payak da ot natudungan dit igawa mapakawanan dat basbasul. Yoong bokona sinsatun ud mailawlawagan datuwa banag.

⁶Kama't tu dit nau₁nusan dat alikam dit tulda un nandaydayawan da. Inal₁gawa sad longkon dadit papadi dit madupalan un kuwaltu dalapnu koon da dat kalobbongan da un koko-on. ⁷Yoong nu sadit nangindaloma kuwaltu, sadit kangattuwana padi ullawa'd maka₁nok si mamingsan sit sindagunan. Adina pay maka₁nok nu maid alana si dala un idatun na kan Apudyus gapu't dat basul na kan dat basul dadit tagu. ⁸Gapu't tuwa

mauunnud sidit, nalawaga ipatpatigammun Ispiritu Santu un inggana't mauussal payyan dit tulda un mandaydayawan da utdit, adina mabalin un maka_lnok dat tagu't dit Kasasantuwana Kuwal_tu'n kawadan Apudyus. ⁹Awad kaipooyan ditu uttun madama'n timpu. Kaipooyana un losan dat ayam kan uduma datun dat nanaydayaw kan Apudyus, bokona inumdasa nanal_us sit somsomok da maipanggop sidat basul_u da. ¹⁰Ta sadat datun da maipooy ullawa't mada_lusan dat basul_u da maipagapu't makan, mainum, kan udum paya mada_lusan da. Maipanggop da'l lawa si mada_lusan di long-aga impatungpal Apudyus agingga't pinabagu na dat linlintog.

¹¹Yoong sinsatun, si Kristu un kangattuwana padi taku'd nangidatong sidat napiya'n banaga laklak-amon taku. Mansel_lbi'n padi utdin gattoka igaw Apudyus un amo napotpotog kan amo napipiya nu sadit Kasasantuwana Kuwal_tun dit tulda't dit. Onta bokona kingwan di tagu onnu nakwa uttun pita. ¹²Nilumnok si Kristu utdit gattoka Nasantuwana Igaw Apudyus un namingpingsana naid pigwapigwana. Ot bokona sat da_lan di kalding kan da_lan di ubbun baka dit indallay na un datun, nu adi sadit mismu'n da_lana. Kad tinungpal naon dit masapula makwa da_lapnu mapawayaan taku si inggaingga. ¹³Utdit, mada_lusan dat tagu'n maibilanga naisaw utdit man-iilan Apudyus nu walsiyan padi dida't da_lan di kalding, da_lan di ubbun baka kan gabun di nasgoba baka da_lapnu maibilang da umana nada_lus. ¹⁴Utdi, nu mabalin dadi un makada_lus, ad-adu dit nakwaan dit da_lan Jesu Kristu. Ta si Kristu un naid pulus napaba_lawana, indatun na dit long-ag na kan Apudyus gapu't dit sa_lak Ispiritu Santu un maid matoyana, da_lapnu sat da_la na dit mana_lus situn kasomsomkan taku'n naisaw maipagapu't dan kingkingwa taku'n maid selselbina. Kadon, mabalin takuwona manselbi kan Apudyus un matatagu.

¹⁵Ot maipagapu utdiya kingwan Jesus, nambalin dit bagu'n tulag da_lapnu sadat losana pinilin Apudyus un tagu na maawat da dit mannanayuna bindisyun un insapata na. Ta maipagapu't dit natoyana nawayawayaan da utdat basul_u da utdit timpun dit dadaana tulag.

¹⁶Nu mangwa nat osa'n tagu si kasulatan maipanggop sidan ipatawid na, adina mabalin un manggogogwa dadit manawid inggana si awad manigammuwan un natoyon dit mangipatawid. ¹⁷Sadi un kasulatan asina'l lawa maipatungpal nu matoy dit singkuwa. Naid anuanu na nu matattaguwan payyan dit tagu'n singkuwa't dat maipatawid. ¹⁸Padana't dit dadaana tulag, nausal dit da_la un nangipapiddot sidit tulag. ¹⁹Kama't dit kingwan Moses utdit impatigammu na dadit bilbilin dat lintog Apudyus sidadit tagu, nangala si da_lan di ubbun baka kan da_lan di kalding ot dinanumana. Nangala't sangan di kayu'n hisop un siya'd nangitakodana't dit nadu_lawa luput un dutdut di kannelu asina insawsaw sit da_la un siya'd nanwa_lsi na utdit iblu un naikanglitan dadit lintog

kan sadadit losana tagu'n awad sisi. ²⁰Ot sat manwal_{siyana} kanana un, "Satu un dala dit mampapiddot sidit tulaga imbilin Apudyus un unudon yu." ²¹Padana pay un winal_{siyan} Moses si dala dit tulda kan sat uduma mausala mandaydayaw. ²²Katuttuwaana, sigun sit lintog istay ta losana banag masapula awad dala ut maidatun dalapnu maibilang da un nadal_{us} sidin man-iilan Apudyus. Adina pay mabalina mapakawan nat osa'n tagu utdat basul na nu maid dala si maidatun.

Mada_{lusan} Dat Basul Maipagapu't Nangidatunan Kristu Utdit Long-ag Na

²³Kama't di dit mada_{lusan} dat losana usal sit tulda un sadatu un usal awaawata lawa'n dan awad langit. Yoong sadadit losana awad sin langit masapul da dit napotpotoga maidatun. ²⁴Bokona nilumnok si Kristu utdit Kasasantuwana Kuwal_{tu'n} kingwan di tagu kan awaawata lawa'n dit tuttuwa un igaw, nu adi nilumnok langit un siya'd gattoka igaw Apudyus. Siya'd inggawana't tun satuna mangibagi kan ditaku utdin atubang Apudyus. ²⁵Si Kristu, bokona namin-adu'n indatun na dit dala na un kama't dit kangattuwana padi utdit un dinaguna lumnok sidit Kasasantuwana Kuwal_{tu'n} mangidatun sidadit dalan di ayam. ²⁶Ta nu dinagun un idatun na dit dala na, mamin-adu okyana nampalpaligat manipud sit nakwaan ditu'n lubang. Yoong bokona kama't di ta sat tuttuwa, namingsana lawa'n inummoy si Kristu uttun pita uttun udidin di al-algaw, dalapnu kaanona dit basul sidit nangidatunana't dit mismu'n long-ag na. ²⁷Ta naikoddonga mamingsana lawa'n matoy nat tagu ot maabus kad ukumon Apudyus. ²⁸Padana un si Kristu namingsana lawa'n naidatun un nanagapal sidat basul dat losana tagu. Dumatong uman yoong bokonona gapu utdat basul nu adi dalapnu taguwona dat manguuway kan siya.

Sat Kinapotog Dit Datun Kristu

10 ¹Sadat linlintoga naitod sidadit Judio, angngingiwana lawa'n dadin naba_{lu'n} banaga dumatong un bokona siya dat tuttuwa. Siya'd gapuna un bokona inumdas dat indatdatun dat tagu kan Apudyus si kadagundagun ta adina nabalinan un pinambalin dat tagu un maid si mangkulangan. ²Ta nu inumdas okyana nana_{lus} kan dida, inggongda da okyanon dit mandatun kan adidaon somsomkon dadit basbasul da. ³Yoong sat kinatuttuwana, sadat datun si kadagundagun dat mangipagasmok kan dida't dat basul da. ⁴Ta adina un talon dit dalan di kalding kan baka mabalina makaan dit basul. ⁵Ot siya'd gapuna un sidit dandani'n umoy si Kristu uttun lubang kinnanana kan Apudyus un, "Bokona sadat ayama mapatoy kan udum paya datun dat piyaom nu adi insaganam tun long-ag ku un maidatun. ⁶Bokona sadat

datuna masgob kan sadadit uduma datun un maipooy si basul dat mas-omam. ⁷Ot siya'd gapuna un kinnanak un, 'Antuwak Apu un mangwa utdan piyaom,' un siya'd naikanglit sit iblun di lintog maipanggop kan sakon."^d

⁸Somsomkon taku tuwa imbagan Jesu Kristu. Umuna, kanana un bokona sadat ayama mapatoy onnu masgob onnu sadat uduma maidatun un maipooy si basul dit piyaon Apudyus onnu mas-omana ulay nu kingwan dat tagu datu un maibasal sidat lintog Moses. ⁹Asina payyan kanan un, "Antuwak Apudyus un mangwa't nat piyaom." Kaawatan un sinukatan Jesus dat siguda datdatun sidit nangidatunana utdit long-ag na. ¹⁰Ot gaputa natungpal dit piyaon Apudyus, nadalusan taku't dat basul sidit namingpingsana nangidatunana Jesu Kristu utdit long-ag na.

¹¹Sadat papadin di Judio utdit, kaalgaw-algaw un umoy da koon dan talibusu da. Maminpin-adu un idatun da dadit sissiya payon un datun yoong talona naid kaanona't dat basul di tagu. ¹²Yoong si Kristu, namingpingsan dit nan-idatunana't dit long-ag na kan Apudyus un siya'd inumdasa nangaan sidat basul di tagu si inggaingga. Maabus man, nantupak sit kapon madiwanan ud Apudyus. ¹³Ot man-uuway sisi inggana't abakon Apudyus dan losana kabusul na ot tangadon da un Apu da. ¹⁴Ta gapu't dit namingpingsana nangidatunana Apu Jesus sit long-ag na, dinałusana dat basul dat tagu'n manuttuwa ot maidon mangkulangan da ut inggaingga.

¹⁵Ulay si Ispiritu Santu panoknokana'n tuttuwa datu utdit nangibagaana't dat ugud Apudyus un kanana'n,

¹⁶"Siyatu tun itulag ku kan dida nu dumatong dit timpu," kanan Apudyus. "Imulak datu'n lintog ku utdan somsomok da."

¹⁷Ot kanan pay dit ugud Apudyus un,

"Talona adik sosomkonon dat basul da kan nadadaga kingkingwa da."

¹⁸Ot gaputa pinakawanon Apudyus dadin basul di tagu, bokona masapula awad uman maidatun un maipooy si basul.

Umadani Taku Kan Apudyus Un Sitatalgod

¹⁹Siya'd gapuna susunud un, awad wayawayaya taku un umoy sidin kustu'n igaw Apudyus gapu't dit dalan Jesu Kristu un nan-ayus. ²⁰Ta gapu't dit nangidatunana Jesus sit long-ag na nangwa si bagu'n dalana umoy kan Apudyus un bokonona mangoy sit koltina nu adi sadi un dalan siya si Kristu un matattagu. ²¹Siya'd kangattuwana padi'n mangaayyuwan kan ditaku'n taguna. ²²Siya'd gapuna'n umadani taku kan Apudyus un sipupudnu un adinaon manduwaduwa tun pammati

^d 10:5-7 Salmo 40:6-8

taku. Masapula nadalus tun somsomok taku un naidon danag taku't dan basul taku un kama nu nawa_lsiyan taku't dit dalan Kristu kan nabuluwan tun long-ag taku't nadalusa danum. ²³Adi taku lipsutan dit namnama un ipalpalawag taku. On, adi taku manduwaduwa ta mata_lgodan si Apudyus un manungpal sit insapatana. ²⁴Somsomkon taku nu innon taku'n mantitinnulung dalapnu mampipinniya taku kan koon taku dan napiya. ²⁵Inggongdanon dat uduma makagimung yoong masapula adi taku igongda un mandadatdatonga mandaydayaw kan Apudyus. Amo mampipinnabilog takuwot si pammati ta tigammu taku un dandaniyon nat al_lgawa man-ulinan Apu Jesus.

²⁶Ta nu gaga_laon taku un mambasubasul situn naipatigammuwan ditu'n katuttuwaan kan ditaku, naidon udum si datun un mabalina mangaan si basul. ²⁷Siya'l lawa'd awada mauuway, sadit gakkimuta maukuman kan gakkimuta apuy un manogob sidadit gumusul kan Apudyus. ²⁸Utdit timpun Moses, singngadan na mana adi manuttuwa utdit lintog, nu kustiguwan di duwa onnu tulu'n tagu naid dagudagu na un mapatoy. ²⁹Ot nu kama't di, somsomkon yu nu kamaan din dagson din maikoddonga dusan din tagu un manula_ladula utdit Anak Apudyus, san adi mamotog sidit kinapotog dit dalan Jesus un nampapiddot sit tulag kan nana_lus kan siya utdat basul na, kan san mangin-insultu kan Ispiritu Santu un nakaasi. ³⁰Ta titiggammu taku si Apudyus un nangugud sit kanana'n, "Sakon man-ibalos, sakon ud mandusa." Kanana payyan un, "Ukumok dat taguk." ³¹Gakkimuta talon din dusaon Apudyus un mannakabalin kan matatagu.

³²Somsomkon yu dit damu'n nanuttuwaan yu utdit nalawagan nat somsomok yu, inan-anusan yu dat amoda ligat ot adi kayu naabak. ³³Inggaw da ud timpu'n nain-insultu kan napalpaligat kayu utdit sanguwan dat adu'n tagu. Ot nu udum na bokona dikayu dat mapalpaligat yoong naipanlikna kayu kan dida. ³⁴Nakaasiyan kayu't dat naibalud. Nalagsak kayu'n nangawat sidit pinlos da dat talipon yu. Onta titiggammu yu un awad talipon yu un mannanayun ud langita amo napotpotog nu sadat pinlos da. ³⁵Siya'd gapuna un adiyu talakon nat talgod nat angos yu ta magun-gunaan kayu't adu nu itultuluy yu. ³⁶Masapula itultuluy yu un man-anus dalapnu makwa yu dat piyaon Apudyus kad awaton yu dat insapata na. ³⁷Ta kanan nat ugud Apudyus un,

"Sin-akitana lawa'n timpu, dumatong dit mauuway ta bokona mantaktak. ³⁸Ot sadan taguk un maibilang un nalintog matagu da maipagapu't pammati da. Yoong nu awad lumipsuta manuttuwa kan sakon adiyak mas-om kan siya."

³⁹Bokona ditaku dat tagu'n lumipsuta manuttuwa un umoy sit mayamanan da, nu adi ditaku dan mangipapasnoka manuttuwa ot taguwona ditaku.

Sat Kustu'n Pammati

11 ¹San pammati, siya dit kinalagod taku un matungpal dat namnamaon taku kan adi taku manduwaduwaan dit kinatuttuwan dat adi taku payyan naila. ²Gapu utdit pammatin dat tagu utdit aw-awe, ummanamung si Apudyus kan dida.

³Gapu't pammati taku maawatan taku un napaloswa tun lubung gapu utdit ugud Apudyus kad losana maila pinaloswan dit adi maila.

⁴Gapu't dit pammatin Abel indatun na dit amo maibagaya datun nu sadit datun Cain. Ot gapu't diya pammatina ummanamung si Apudyus kan siya ot imbilang na un nalintog kad siyadi dit mangil-an taku un inawat Apudyus dit datun na. Ot inggana't tun satun ulay nu natoyon si Abel kama nu mambagbagbaga payyan gapu utdit pammati na.

⁵Padana pay kan Enoc un gapu utdit pammati na nailaksig kan katoy ta inalān Apudyus un natattaguwan. Naid nakaodas kan siya onta inalān Apudyus. Kanan dit ugud Apudyus un, utdit daan Enoc naala'd ngatu, nasnas-om si Apudyus kan siya. ⁶Yoong nu maid pammatin nat osa'n tagu adina mabalina mapasoom si Apudyus. Ta singngadan na mana umadani kan Apudyus masapula tuttuwaona'n awad Apudyus kan tuttuwaona'n gun-gunaan Apudyus dadit manginap kan siya.

⁷Kama pay kan Noe, gapu utdit pammati na tinungpal na dit imbagan Apudyus un koonā maipanggop sidit mapasamaka litap. Ot ulay maid innila na si manuttuwaana, nangwa si dakolāna bapul dalapnu matagu da un simbalayan. Gapu't dit pammati na, impaila na un masapula madusa dat adi nanuttuwa kad, imbilang Apudyus si Noe un nalintog maipagapu utdit pammati na.

⁸Gapu utdit pammatin Abraham, tinuttuwa na dit imbagan Apudyus un umoy sit ili'n insapatanā'n itdon ulay nu maid kapuut na ut kawadana. ⁹Ot gapu utdit pammati na, ininggawa kama't osa'n sangsangaili't dit ili'n insapatan Apudyus un itdona kan siya. Namoloy si tulda ot siya pay dit kingwan Isaac un anak na kan si Jacob un apu na un dida'd umawat un padana utdat insapatan Apudyus. ¹⁰Inanusana dit kama't di ta sat uuwayona, sadit dakolāna ili'n pinanggop kan binangun Apudyus un naisaad si mannanayuna pannan.

¹¹Gapu utdit pammatin Sara, ulay nu lummabos dit tawon naon naitdan si kaboolāna umanak gaputa nanuttuwa un matalgodan si Apudyus un nansapata. ¹²Siya'd gapuna'n ulay nu naibilang un kama't natoyon si Abraham gapu't dit kinalakay na, ummaduadu dat ganak na un maid makabilang ta padan dan kaadun dan bituwon langit kan san lagan sin talantaga adi maiyap.

¹³Losan datun tagu'n naugud, sissiya da un namati inggana't natoy da. Ot ulay nu adida naawat sit katatagu da dadit insapatan Apudyus

kama nu naotap daon dit maitod kan dida ot naanggom da. Sadatuwa tagu binigbig da un kakkaili da ot maid kustu't ili da uttun pita. ¹⁴Ot nu ibagan din osa'n tagu din kama't di, nalawaga in-innapona dit kustu'n igaw na. ¹⁵Ot nu sadit igawa nanligwatan da dit sosomkon da waya da okyana nangulin. ¹⁶Yoong bokon, ta sad gutgutagutan da sadit ili'n napiya'd langit. Ot gaputa kama't di, adina mabain si Apudyus un awagan da si Apudyus da ta insaganaana dida't ili da ud langit.

^{17,18}Gapu't dit pammatin Abraham nakasagana'n mangidatun kan Isaac un anak na utdit pinadpadas Apudyus. Insapatan Apudyus kan Abraham un si Isaac dit manligwatan dat adu'n kaganakan Abraham yoong nakasagana kampaya mangidatun sit ossaana anak na. ¹⁹Onta sinomsomok Abraham un kaboolan Apudyus un paungalon si Isaac nu matoy. Ot tuttuwa'n kama nu natoy yoong pinaungal Apudyus ta inggimau na dit mamatoyan Abraham kan siya.

²⁰Gapu utdit pammatin Isaac un tungpalon Apudyus dit insapata na, kindaw na dit bindisyun Apudyus kan da Jacob kan Esau utdan dumoldola al-algaw.

²¹Padana pay kan Jacob un gapu utdit pammatina kindaw na dit bindisyun Apudyus sidat kada osa utdat abeng Jose utdit daan na un matoy. Utdiya nangwaana nantumogana dit sul kud na un dit nanayaw kan Apudyus.

²²Gapu utdit pammatin Jose, utdit dandani'n matoy imbaga na dit lumaksunan dadit iyIsrael sin Egipto ot imbilin na pay dit koon da utdit tung-al na nu manalan da.

²³Gapu't pammatin dat malong-ag Moses, adida kummimuta adi nanungpal sit bilin didit ali ot insussuluk da si Moses si tulu'n bulan sit naiyabengana gaputa naila da un nabalbalu'n abeng.

²⁴Gapu't dit pammatin Moses, maangsan man adinaon piniya un maibilanga abeng dit babai un abeng dit ali onnu Faraon un nanalkon kan siya. ²⁵Sad piniya naot dit nakapanligat sidat tagun Apudyus nu sadit mangan-ganas sit bokona mannanayuna lagsak un itdon di basul. ²⁶Imbilang na un adayu'n napotpotog dit maduladula maipagapu't dit pammati na kan Kristu nu sadit losana kinabaknang ud Egipto ta sad sosomkona dit dumoldola gun-guna.

²⁷Gapu utdit pammati na tinaynana'd Egipto un adina ingkimut dit sulag didit ali. Inanusana'd ligat gaputa kama't iillana si Apudyus un adi maila. ²⁸Gapu utdit pammati na, nakwa dit luglugin dit Piyestan di Nalausana. Ot imbilin na utdat bulan na un Judio un walsiyan da si dala dat sawang da dalapnu manlaus kad dit anghel di katoy un mampatoy sidat pangu'n lalaki'n abeng, adida mailak-am.

²⁹Gapu utdit pammatin dat iyIsrael, dinolmang da dit Nadulawa Baybay un kama dat kummiyang si namaga'n pita yoong padason man dat iyEgipto naamin da un nalmos.

³⁰Padana pay un gapu't dit pammati da, nalba dit tupina nangalikum sin ili'd Jerico utdit abuson da un liwoson si pitu'n algaw. ³¹Ot gapu utdit pammatin Rahab un osa'n babai'n magatgatang si kinababai utdiya ili, sinangaili na dadit imbaun Moses un mansiput sisi un ili ot adina naidoga'n napatoy sit napatoyan dadit kailiyana un adi tumuttuwa.

³²Adu da payyan yoong naidon timpuk un manguḷ-ḷnug sit pammatin dat uduma padan da Gideon, Barac, Samson, Jefte, David, Samuel kan udum paya propetan Apudyus. ³³Sad ibagaka lawa un maipanggop kan dida, gapu't pammati, inabak dat udum kan dida dat losana ili'n ginubat da. Nalintog dit nantutulay dat udum. Sadat udum inawat da dat insapatan Apudyus. Awad da ud namaginok si layon ot adin dat layon kinan dida. ³⁴Awad da pay adi naatungan sit naipsukan da utdit amoda apuy kan nakalasad dat udum sit ispada'n mamatoy da kan dida. Awad da ud nakapsut yoong gapu't pammati da pinabilog Apudyus dida. Sadat udum amo gummilog da un nakagubat. Pinalkak dat udum dat kabusul da un umoy manaasaal kan dida. ³⁵Ot awad pay dat babai un gapu utdit pammati da, nangulin kan dida dat kabagiyan da un natoy gaputa napaungal da kan katoy.

Yoong awad dadit uduma talona napalpaligatan gaputa adida piyaon un lumipsuta manuttuwa un siya'd mawayawayaan da okyan. Sad piniya daot dit napalpaligat aginggana't natoy da ta namnamaon da dit napipiya'n mataguwan da nu maabusa paungalon Apudyus dida. ³⁶Sadat udum pay, naduladula da, nakumpakumpasan da kan naikinawad da asida naibalud gapu't pammati da. ³⁷Awad kan dida'd nabatubatu inggana't natoy da. Awad da ud ginalugad da un pinangkagwa. Napatoy dat udum si ispada. Talona nakapukapus dat udum ot nan-awaawa da un geddang ullawan di kannelu kan kalding dat nambadut da. Adida napalubusana mangwa't dat piyaon da kan talona napalpaligat da. ³⁸Ummoy da nanlilliwos sit katattalunan, kabatbatedan kan iniingaw da utdat lilliyang kan ab-abut. Yoong sat katuttuwaana, bokona maibagay tun lubung un inggawan da.

³⁹Ot losan datuwa namati inanamungan Apudyus dida gapu't dit pammati da yoong adida payyan naawat dit insapatan Apudyus. ⁴⁰Ota, awad gattoka nabalun panggop Apudyus un siya dit maidagamungan taku kan dida, dalapnu mambalinon ditaku'n losana tagu na un maid mangkulangana.

Sat Mansuluan Apudyus Kan Ditaku

12 ¹Sinsadin ta alig taku'd nalikmut sidan aduadu'n namati un mangustigu utdit kinapotog di pammati, masapula kaanon taku'l losan dan sumipal situn pammati taku. Kaanon taku dan umminaman taku'n basul un kama dat kumkumpot kan ditaku. Ta maiyalig taku'n

makagun-gunna si todtoddak un masapula talona ipapati taku'n manoddak. ²Ot iyossaan taku tun somsomok taku kan Jesus ta siya'd mangipangat kan ditaku't dit tuttuwa un pammati kan siya'd mampabalin situn pammati taku'n maid mangkulangana. Ta si Jesus inan-anusana dat ligat na utdit nailansaana't dit kulus ta sad sinosomsomok na, sadit lagsaka umuway kan siya. Siya'd gapuna'n adina imbain dit matoy sit kulus. Ot situn satun, awada mantutupak sin kapon madiwanan ud Apudyus sidin mangiyapuwana.

³Somsomkon yu dit nangiy-anusan Jesus sidit amoda nanlalaweng dat gumabasula tagu kan siya dalapnu adi kayu madismaya onnu lumipsuta manuttuwa. ⁴Ta naid mit payyan nan-ayus si dala na kan dikayu maipagapu't mangipapatiyana un adi mangwaan sidan makabasulan. ⁵Naliuwan yu kadon dit pammagbagan Apudyus un mampabos-ol sinat angos yu un aanak na un kanana'n,

“Anak ku, dumngol ka nu ipailan Apu un nan-illadu ka kan adika madisdismaya nu dusaon dika ⁶gaputa tudtuduwan Apudyus dan potpotgona kan saplidana dan losana ibilang na un anak.”

⁷Gapuna susunud un anusan yu dan ligata manudtudun Apudyus kan dikayu ta siya'd mangil-an un ibilang dikayu'n anak na. Awad kad abeng si adsan nat ama na tudtuduwan? ⁸Nu adin Apudyus tudtuduwan dikayu un kama't dit mantutudtudu na utdan losana aabeng na, piyaona'n ugudon un bokona tuttuwa'n abeng dikayu kan siya. ⁹Kan osa pay, sadatu'n aamma taku uttun pita, tinudtuduwan ditaku ot linispitu taku dida. Adi amo paitulayan takuwot kan Apudyus un Ama taku'd langit dalapnu matagu taku't inggaingga. ¹⁰Ta sadat aamma taku't tun pita, dinusa ditaku utdit kaabeng taku utdan tigammu da un kustu. Yoong si Apudyus dusaon ditaku't dit mampiyaan taku dalapnu mambalin taku'n maid mangkulangana un padana. ¹¹Tuttuwa un nu timpun mansaplidan Apudyus bokona manlagsakan taku nu adi sigabon taku yoong nu maabus lak-amon taku dit kappiya un bungan di nalintoga mataguwan nu patudtuduwan taku.

Pammagbaga Kan Bintaga

¹²Isunga dikayu'n naipalay si ima kan manaytayogtog si puwog gapu't kinakapsut yu, pabilgon yu danat somsomok yu. ¹³Unudon yu dit nalintoga mantatagu dalapnu sadat mamilpily dit pammati da un mangila kan dikayu adida maam-amoda kumapsut nu adi gumilogot dit pammati da.

¹⁴Igga yu nat kaboolan yu un makatimpuyug sidan losana tagu. Igga yu pay nat kaboolan yu un umunud sit nadalusa mantatagu ta nu bokona nadalus din mantatagun din osa'n tagu adina mabalina maidagamung kan Apudyus. ¹⁵Am-ammaan yu ta adiyu man-awidan

dit kaasın Apudyus. İlan yu ta maid osa kan dikayu't dumakola kama't muḷa'n napait kan tumiwong un mangtod si mayam-anan dat udum. ¹⁶Masapula maid kan dikayu ud makaaduḷ si bokona asawa na kan maid umunud kan Esau un maid somsomok na utdan naapudyusana banag. Ta si Esau insukat na ut sin-kakanan dit kalintogana'n namangu'n anak un tawidona. ¹⁷Tigammu yu un utdit naabus di, taḷona piyaona'n tawidon dit bindisyun ama na yoong adin ama na ud impalubus ulay nu nan-i-ibil un nangibabawi ta nailaus un nakwa ot adinaon mabalina maipaoli.

¹⁸Somsomkon yu un sat ummadaniyan yu kan Apudyus bokona maipada utdat iyIsrael un ummadani da utdat masekgel un kama't din bateled Sinai un awad gumilgilaba apuy. Napadas da dit amoda koḷop kan amoda bali. ¹⁹Nakagngol da si gingan di tangguyub kan nagngol da dit gingan Apudyus. Ot magngol da man dit gingan Apudyus nampakpakaasi da un adinaon dogdogaan di un ugud na ²⁰gaputa adida maiyattom dit bilin na un kanana'n, "Singngadan na mana dumabbok situn bateled ulay nu ayam, masapula mabatubatu aginggana't matoy." ²¹Taḷona gaogyat, siya'd gapuna'n ulay si Moses kanana un, "Mamilpilpilak sit ogyat ku."

²²Yoong dikayu, ummadani kayu't din bateled Sion kan utdin ilin Apudyus un matatagu un siya dit Jerusalem sidin langit un naamungan dan libulibu'n aanghel. ²³Ummadani kayu utdin nalagsaka ammung dan losana maibilanga pangu'n aabeng Apudyus un nailista't ngadan sin langit padana pay sidat natoyona lintoga tagun pinambalin Apudyus un maid mangkulangana. Ummadani kayu kan Apudyus un siya'd mangukum sidan losana tagu. ²⁴Padana'n ummadani kayu kan Jesus un siya'd nampabalin sit bagu'n tulag kan sadit daḷa na un nan-ayus un amo napotpotog dit kaipooyana nu sadit daḷan Abel.

²⁵Isunga man-ila yu ta adiyu sukilon un dongḷon si Apudyus un mambagbaga. Ta nu adin dadit aappu nalisiyan dit dusa da gapu't dit adida nanongḷan sidit imbagan Apudyus kan dida uttun pita, kawasa adi taku malisiyan din dusa taku nu adi taku dongḷon din ibagbaga na un manligwat langit. ²⁶Utdit nakabagbaga si Apudyus sidat iyIsrael, inyugayug dit ginga na tun pita yoong sinsatun awad insapata na un kanana'n, "Mamingsan payyana iyugayug ku yoong bokona lawaona satun pita nu adi pati dan losana maila'd ngatu." ²⁷Sat kaipooyan dit imbaga na un mamingsan payyana iyugayug na, makaan dan losana napaloswa'n maiyugayug daḷapnu sad maibanata lawa dadit adi maiyugayug.

²⁸Siya'd gapuna un masapula manyaman taku kan Apudyus ta indagamung ditaku utdin mangiyapuwana un adi maiyugayug. Masapula dayawon taku utdin wagasa mas-omana un potgon taku kan ikimut taku. ²⁹Ta si Apudyus, maiyalig din mandudusa na si apuy un manogob sidan losan.

Sat Manseselbi Un Mas-oman Apudyus

13 ¹Itultuluy yu din mampipinniya un kama't mansusunud. ²Adiyu liwayana sangailiyon dan kakkaili'n umoy sin bo_loy yu ta inggaw da ud nanangaili si kakkaili yoong adida tigammu un anghel. ³Sosomkon yu dadit awad sin babal_ludan un kama nu awad kayu pay sin babal_ludan kan dida. Sosomkon yu pay dat mapalpaligat un kama nu maipanligligat kayu kan dida.

⁴Masapula madayaw din asawa kan ditaku'n losan. Masapula napudnu dan man-asawa si kada osa ta ukumon Apudyus dadit managdagas kan mangadu_l si bokona asawa da.

⁵Adiyu sad gamgaman din adu'n pilak. Mapnok kayuwon sin awad kan dikayu. Ta kinnanang Apudyus un, "Ta_lona adik taynan onnu patungadon dikayu." ⁶Siya'd gapuna'n natal_god tun angos taku un mangibaga un,

"Si Apudyus ud tumu_lung kan sakon ot maid ogyat ku ta maid tagu si makabool_a mangwa't laweng kan sakon."

⁷Adiyu liuwan dat ummuna un nangipangpangat kan nanudtudu kan dikayu utdit ugud Apudyus. Sosomkon yu dit nambanangan dit mantatagu da ta sat pammati da ud padaon yu. ⁸Ta si Jesu Kristu bokona mambalwaliw nu adi siya payon sidit, sinsatun kan si inggaingga. ⁹Ot ilan yu ta adi kayu paallilaw sidan nadumaduma kan mansasabali un tudtudu. Ta sad mampabilog situn somsomok taku, sadin kaasin Apudyus un bokona sadin umunudan sidat itudtudu da un bilbilin maipanggop si makan. Maid magun-gunan dat manungtungpal sidat kama't di un bilbilin.

¹⁰Awad naidatun un maipooy si mapakawanan dat basu_l taku ot sadan manseselbi utdin timplu maid kalobbongan da un mailak-am sit mangkapiyaan un itdon didiya datun. ¹¹Ta sat koon dit kangattuwana padi da, iyoy na dit da_lan dat ayam sit Kasasantuwana Kuwaltun dit tulda ta idatun na un maipooy si mapakawanan dat basu_l da ot sat long-ag dat ayam maiyoy sit lasin dit ili da ta siya'd manobgan da. ¹²Ot padana pay dit nakwa kan Jesus un natoy sit lasin dit ili da_lapnu maipagapu utdit da_la na un nan-ayus mada_lusan dat tagu utdat basu_l da. ¹³Siya'd gapuna un unudon taku si Jesus un kama nu umoy taku maidagamung kan siya't din lasin di ili,^e ot sagapalon taku pay dit ligat kan naibabbainana. ¹⁴Ta bokona uttun lubung ud inggawan taku si inggaingga nu adi gutguttagutan taku dit ili't din langit un inggawan taku't inggaingga nu dumatong nat a_l-a_lgaw. ¹⁵Siya'd gapuna un masapula kanayun un idatun taku kan Apudyus dit dayaw kan yaman taku kan siya maipagapu kan

^e 13:13 Sat piyaona'n ugudon, lipsutan taku dan dadaana ugali taku ot unudon taku dat tudtudun Jesus ulay nu siya'd mamabbainan da kan ditaku.

Kristu ta siya'd kustu'n datun dan tagu'n mamigbig sidit mannakabalin un ngadan na. ¹⁶Adi taku pay liuwan un mangkokwa utdan napiya kan sat mangibingay sidan awad kan ditaku ta siya datu ud mas-oman Apudyus un datun.

¹⁷Tuttuwaon yu dan mangipangpangat kan paitulayan kayu kan dida. Ta dida'd mangaayyuwan kan dikayu utnat manuttuwaan yu ot tigammu da un masapula sungbatan da kan Apudyus nu inon dit manseselbi da. Tuttuwaon yu dida dalapnu malagsakan da un mangwa utdit biyang da. Ta nu adi kayu tumuttuwa laweng dan angos da un mangkokwa, kad bokona makatulong kan dikayu.

¹⁸Susunud, itultuluy yu un mangiluwalu kan dikami. Nata^lgod tun angos mi un naid nadadag si panggop mi ta maid udum si piyaon mi un koon nu adi san lumbonga makwa utdan losana timpu. ¹⁹Ta^lona kodawok kan dikayu ta iluwalu yu un adina mabayag, man-ulinonak kan Apudyus kan dikayu.

Sat Maudi'n Luwalu

^{20,21}Iluwaluk ta si Apudyus un manligwatan di kappiya kan namaungal kan Jesu Kristu kan katoy, itdona dan losana naba^lu un masapul yu dalapnu matungpal yu dan piyaona. Kodawok ta mambalinona ditaku un tagu'n mas-omana maipagapu utdit salak Jesu Kristu. Ta si Jesu Kristu din gattoka mangaayyuwan kan ditaku un maiyalig si kannelu na. Ot maipagapu't dit dala na nambalin dit bagu'n tulag. Madayaw si Kristu si inggaingga.

Maudi'n Bagbaga

²²Pangaasi yu un susunud ku ta anusan yu un donglon tun imbagaka mampabilog si somsomok yu adi bali ta aboba tun ingkanglit ku kan dikayu. ²³Ot piyaoka ipatigammu kan dikayu un lummaksunon sin baballudan si Timoteo un sunud taku. Ot nu makadatonga masapa idallay ku nu umoyak ilan dikayu.

²⁴Pakumustaon yu dan losana mangipangpangat kan dikayu kan sadadit losana tagun Apudyus sinat. Pakumustaon dikayu pay sidatu'n susunuda nanligwat sin Italia.

²⁵Iluwaluk ta kaasiyan dikayu'n losan kan Apudyus. Amen.